

FORSMO MAGNE

8890 LEIRFJORD

Saksb.: Espen Olaf Henriksen
e-post: fmnoehe@fylkesmannen.no

Tlf: 75531603

Vår ref: 2016/6883

Deres ref:

Vår dato: 04.09.2018

Deres dato:

Arkivkode: 433.2

Delvis omgjøring av avslag på søknad om utsetting av lutzgran

Vi viser til ditt brev av 9. januar 2017, befaringsrapport 19. juni 2018 samt tidligere brev- og telefonkontakt i saken.

Vedtak

Fylkesmannen tar klage på avslag av 19.12.2016 delvis til følge. Vi omgjør med dette vårt vedtak av 19.12.2016. Avslaget opprettholdes for eiendom 61/1. Det gis imidlertid tillatelse til planting av inntil 4 000 lutzgran på eiendom 61/2 i Leirfjord kommune, på område merket av på kart i dette vedtaksbrev. Tillatelsen omfatter også eventuell suppleringsplanting innenfor samme areal. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven § 30.

Vilkår til tillatelsen:

- Søker plikter å begrense spredning av lutzgran fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av søker. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne spredningen. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må spredningen meldes til Fylkesmannen.
- Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.
- Det skal ikke settes igjen trær (frøtrær) for naturlig foryngelse når bestanden hogges¹.
- Virksomheten/søker skal ha internkontroll. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Dette innebærer blant annet at tillatelsen må arkiveres. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel².
- Plantingen, samt eventuell suppleringsplanting på samme areal, må være fullført innen 31.12.2023

Fylkesmannen kan kontrollere at tiltaket er utført etter forutsetningene i tillatelsen³.

Sakens bakgrunn

Du søkte 22.9.2016 om tillatelse til utsetting av 7500 lutzgran (*Picea × lutzii*) fordelt på to felt som ligger på eiendommene 61/1 og 61/2 i Leirfjord kommune. I vårt vedtak av 19.12.2016

¹ Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 8

² Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 10

³ Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 11

avslø vi søknaden og varslet om mulig pålegg om fjerning av utsatte planter. Ut fra ditt brev av 9.1.2017 valgte vi å vurdere saken på nytt. For å styrke kunnskapsgrunnlaget engasjerte vi Miljøfaglig utredning til å kartlegge naturverdier i områdene rundt de omsøkte feltene. Deres rapport kom i november 2017. Rapporten ga mye informasjon om viktige naturtyper i området, men vi fant likevel behov for å gjennomføre befarings på barmark. Denne befarings gjennomførte vi sammen med deg 19.6.2018.

Grunnlaget for avgjørelsen

Utsetting av utenlandske treslag krever tillatelse fra ansvarlig myndighet. Tillatelse kan ikke gis hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold⁴.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål ble fastsatt ved kgl. res. av 25.5.2012. Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet etter forskriften. Fylkesmannen har fått myndighet til å behandle søknader og gi tillatelser etter forskriften. Vi skal også vurdere søknadene etter prinsipper i naturmangfoldloven⁵ og opp mot andre viktige samfunns-interesser⁶.

Begrunnelse

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt. Fylkesmannen har derfor vurdert kjent kunnskap om treslaget og naturverdiene i og rundt utsettingsfeltet. Vi legger vekt på om det kan forventes spredning av lutzgran som kan gi uheldige følger for spesielle naturverdier (viktige naturtyper, verneområder eller forekomst av rødlistearter) i områdene rundt feltene. Til behandling av saken har vi innhentet opplysninger fra Naturbase, Artskart (Artsdata-banken) og NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi, nettstedet Kilden). Vi har basert oss på rapporten fra naturtypekartlegginga i området i 2017 (MFU-notat 2017-N36) og egne observasjoner fra befarings i juni 2018.

Lutzgran er en hybridart mellom sitkagran og kvitgran med opprinnelse i Canada og Alaska. Selv om arten er en hybrid, så har den evnen til å formere seg med frø. Ifølge *Kunnskaps-status for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold* (DN-utredning 8-2012) kan bartrær under gitte betingelser spre seg flere kilometer fra mortreet. Artsdata-banken har i Fremmedartslista 2018 gjort en samlet vurdering av sitkagran og hybrid lutzgran. Begge disse treslagene er plassert i kategorien *svært høy risiko* (SE). Begrunnelsen er at disse treslagene har stort invasjonspotensiale og stor økologisk effekt. Den økologiske effekten er best dokumentert for sitkagran i kystlynghei.

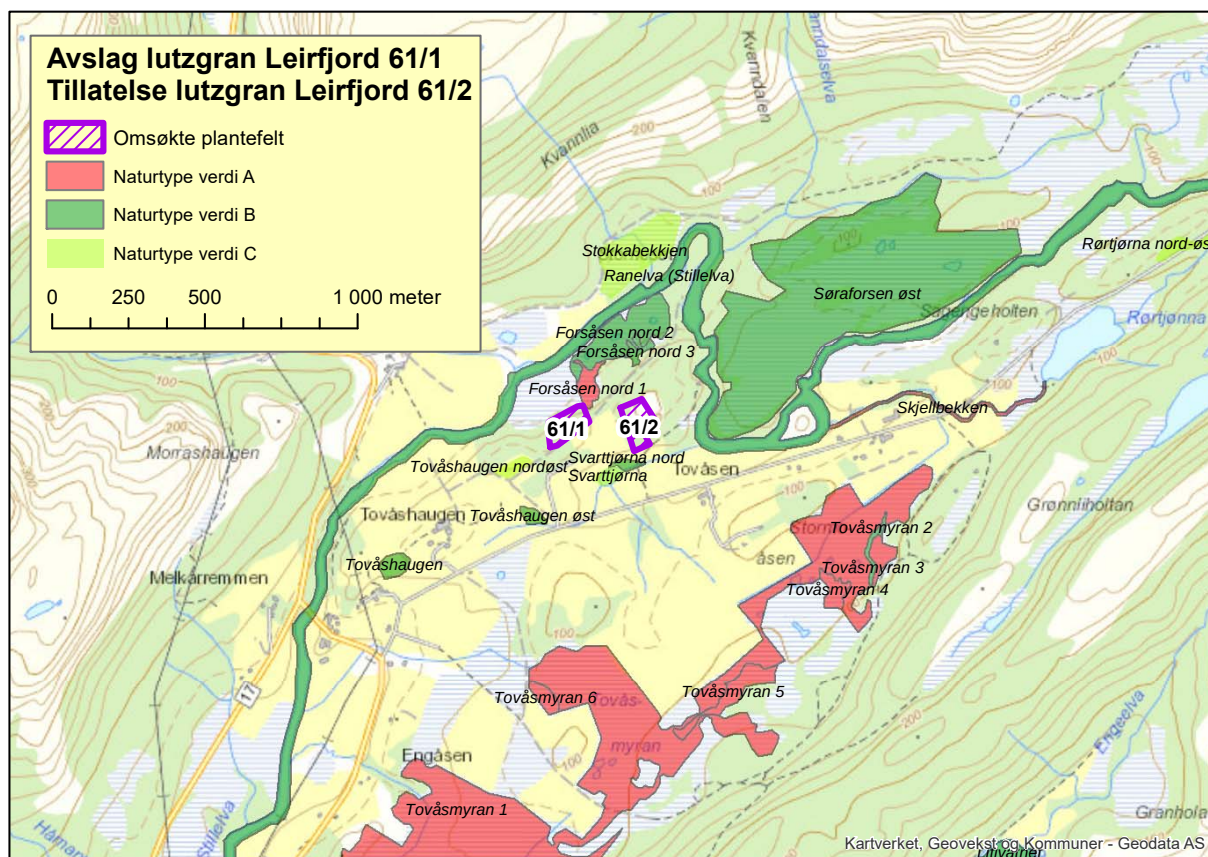
Arealet som du har søkt beplantet (i alt ca. 16 daa) er to avvikede plantefelt som ligger ca. 70–90 moh.ca. 200 m nord for Tovåsveien. Feltet på eiendom 61/1 ligger i en nord-nordvestvendt skråning et par hundre meter vest for toppen av Forsåsen, mens feltet på eiendom 61/2 ligger på sørvestsiden av den samme toppen. Feltene ligger på uspesifisert forvitningsmateriale.

Siden dette er nylig avvikede plantefelt (norsk gran og edelgran) antar vi at det ikke er spesielle naturverdier i selve utsettingsfeltene.

⁴ Naturmangfoldloven § 30

⁵ Naturmangfoldloven §§ 8-12

⁶ Naturmangfoldloven § 14

Tidligere vedtak om avslag (19.12.2016) er opprettholdt for felt på eiendom 61/1 og omgjort til tillatelse for feltet på eiendom 61/2.

Berggrunnen under plantefeltene består hovedsakelig av glimmergneis/-skifer, men nederste del av 61/2 ligger på kalkspatmarmor.

Områdene rundt plantefeltet kan bli påvirket av vindsprede frø fra plantefeltet. Området har en rik berggrunn med brede bånd av kalkspatmarmor og kalkholdig skifer som for det meste er dekket av et tykt lag med marine avsetninger. I arealet som ligger innenfor en radius på 2 km fra de omsøkte plantefeltene er det registrert 23 lokaliteter av viktige naturtyper (se tabell 1). Rikmyr er naturtypen med flest lokaliteter (11), men arealmessig er det kystmyr som dominerer. Nærområdene består ellers av plantet barskog, fulldyrka jord, lauvskog, og myr. Det er også et lite tjern og ei elv mindre enn 200 m fra de omsøkte feltene.

Du har påpekt for oss hvordan landskapet rundt Tovåsen styrer vinden slik at den stort sett kommer inn fra mellom sørvest og sørøst. Vårt avslag av 16.12.2016 var begrunnet med fare for spredning av lutzgran til den store kystmyra sør for plantefeltet, på andre siden av Tovåsveien. Ut fra opplysningen om fremherskende vindretning legger vi nå mindre vekt på muligheten for spredning sørover.

I naturtypekartlegginga som ble gjort i 2017 ble det også avdekket verdifulle myrer på lesiden av de omsøkte feltene, dvs. på nord- og østsiden. Rikmyrlokaliteten Forsåsen nord 1 (verdi A) ligger rett nordøst for omsøkt felt på eiendom 61/1. Rikmyras høye verdi og nærhet til omsøkt utsettingsfelt gjør at vi opprettholder vårt avslag for feltet på 61/1.

Feltet på 61/2 er i større grad skjermet av omkringliggende skog på lesiden. Etter å ha vurdert saken på nytt legger vi nå også større vekt på at gran vokser svært dårlig i myr, selv om enkelte individer kan klare å spire og over lang tid nå opp i 2-3 meters høyde. Hovedtyngden av spredning er forventet i feltenes umiddelbare nærhet, og eventuell spredning av lutzgranfrø fra feltet på 61/2 og ut til verdifull myr forventes å bli svært begrenset og med uvesentlig betydning for myrområdenes verdi og økologiske funksjon.

Negative virkninger av utenlandske treslag kan i noen tilfeller først komme til syne etter mange år som viltvoksende. Det er derfor viktig å være føre-var og begrense spredning av lutzgran utenfor utsettingsfeltet. Det er tiltakshaver som må dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet⁷. Dette omfatter tilsyn og fjerning av trær som eventuelt sprer seg ut fra feltet.

Tabell 1. Registrerte naturverdier mindre enn 2 km fra omsøkte felt (Naturbase og Artskart). Oppføringer i kategori «Naturtype:…» er lokaliteter som er registrert som viktig for biologisk mangfold (basert på håndbok 13 fra Direktoratet for naturforvaltning og senere revisjoner).

Navn	Kategori	Verdi/status	Avstand
Forsåsen nord 1	Naturtype: rikmyr	A – svært viktig	< 10 m
Svarttjørna nord	Naturtype: rikmyr	B – viktig	30 m
Svarttjørna	Naturtype: middels kalkrik innsjø	C – lokalt viktig	75 m
Tovåshaugen nordøst	Naturtype: kystmyr	C – lokalt viktig	75 m
Forsåsen nord 2	Naturtype: kystmyr	B – viktig	80 m
Forsåsen nord 3	Naturtype: rikmyr	B – viktig	110 m
Ranelva (Stillelva)	Naturtype: viktig bekkedrag	B – viktig	130 m
Søraforsen øst	Naturtype: kystmyr	B – viktig	170 m
Tovåshaugen øst	Naturtype: rikmyr	B – viktig	210 m
Stokkabekkjen	Naturtype: kystmyr	C – lokalt viktig	350 m
Tovåsmyran 1	Naturtype: kystmyr	A – svært viktig	530 m
Skjellbekken	Naturtype: viktig bekkedrag	A – svært viktig	570 m
Tovåshaugen	Naturtype: naturbeitemark	B – viktig	590 m
Tovåsmyran 4	Naturtype: rikmyr	A – svært viktig	690 m
Tovåsmyran 6	Naturtype: rikmyr	A – svært viktig	770 m
Tovåsmyran 3	Naturtype: rikmyr	B – viktig	780 m
Tovåsmyran 5	Naturtype: rikmyr	A – svært viktig	780 m
Tovåsmyran 2	Naturtype: kilde	B – viktig	800 m
Tovåsmyran 7	Naturtype: rikmyr	B – viktig	1470 m
Tovåsmyran 8	Naturtype: rikmyr	A – svært viktig	1540 m
Rørtjørna nord-øst	Naturtype: rikmyr	C – lokalt viktig	1720 m
Litlvatnet	Naturtype: rik kulturlandskapssjø	B – viktig	1730 m
Litlevassbekken	Naturtype: viktig bekkedrag	A – svært viktig	1820 m
Knekkand	Rødlistede arter	EN – sterkt truet	1700 m
Brunskjene, elvemusling, horndykker, skjeand, storspove	Rødlistede arter	VU – sårbar	130 - 2000 m
Bakkesøte, bergirisk, fiskemåke, gjøk, sandsvale, sivspurv, stær	Rødlistede arter	NT – nær truet	0–2000 m

⁷ Naturmangfoldloven § 11

Samlet vurdering

Vår samlede vurdering er at utplantingen ikke forventes å gi vesentlige uheldige følger for biologisk mangfold. Vi kan ikke utelukke fremtidig spredning av enkeltindivider til hei-, skog- og myrområder rundt plantefeltet. Slik spredning er ikke ønskelig, men vil sannsynligvis ikke gi vesentlige uheldige følger for de kjente naturverdiene i området.

Bruk av lutzgran kan under noen forhold medføre risiko for naturmangfold, men gir samtidig høyere verdiskaping enn alternative treslag. Når risikoen for vesentlige uheldige følger for naturmangfold er lav, blir hensynet til andre samfunnsinteresser⁸ (forventet økonomisk verdiskaping) avgjørende. Vi gir derfor tillatelse til utplanting av lutzgran. Vilåårene er satt ut fra føre-var-prinsippet og for å minske risikoen for negative virkninger.

Saksopplysninger

Du kan klage på vedtaket. Andre med rettslig klageinteresse kan også klage⁹. Klagefristen er tre uker etter at du har mottatt dette brevet. Klage skal sendes til Fylkesmannen i Nordland. Hvis vi mener at klagen ikke gir grunn til å endre vedtaket, sender vi saken videre til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet kan enten stadfeste eller omgjøre Fylkesmannens vedtak.

Med hilsen

Christian Brun-Jenssen (e.f.)
fung. seksjonsleder

Espen Olaf Henriksen
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Leirfjord kommune

8890 Leirfjord

⁸ Naturmangfoldloven § 14

⁹ Forvaltningsloven § 28